Број 19. У Новом Саду у недељу 26. јануара 1903. Година XXXVIII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Митрополијски збор у Сомбору.

Па докле ћемо већ зборове и покрете? Тако питају.

А ми одговарамо: Докле год буде потребно! Докле год морамо! Докле год то захтева наша дужност од нас.

Кад су сви противници наших автономних права будни, кад рове, беде, моле, подмећу и изврћу, не сме да спавају ни пријатељи автономије. Не сме да спава ни огромна већина народа.

И она не спава! Будна је, а у овај мах хита на збор. Поздрављамо од свег срца тај збор; нека му је сретно и у добри час!

Овај је збор поникао у народу, а поникао онда, кад се одједном показало, да су противници готови да учине све, само да осујете закључке мајског сабора. Тај су збор тражили поједини свесни људи из народа, а радикална странка схватила је, да је тај покрет оправдан, потребан и прихватила га је обема рукама И кад се уверила, да је тај покрет захватио и шире кругове, и да хоће да устану у одбрану најпотребнијих права автономних и они, који нису били до сад у том колу, радикална странка је прихватила и то с обема рукама. Ово је добит по народно право! Треба то да се покаже; добро је да се то покаже, и благо нами, што то може да се покаже.

То значи, да родољубиви синови српског народа знају да заборавe на разлике, кад су у питању велике и битне користи народне.

Ми се надамо доброме! Уверени смо, да ће се на митрополијском збору огледати јединство! Уверени смо, да ће се учесници тога збора, лако споразумети, о форми закључака, јер у души осећају једно, а осећају и значај тога тренутка...

Што либерална странка неће учествовати на овом збору, то је природно... С том је странком народ већ потпуно раскинуо и презрео је. По тој странци воде поједине, пропале вође само још инат. Та је странка стала данас у личну службу патријарха Георгија и калуђера. Она је већ давно учмала, изгубила се, те се данас и не може управ назвати странком, него — котеријом. Можда би добро било, да о њој никад више и не спомињемо.

Самостална странка изјављује, да стоји уз закључке мајског сабора. Но она се није још договорила о свима појединостима, хтела би да се још испита: је ли у истини Сомбор најзгодније место, или може бити друго које; хтела би да се прво измери и утврди: ко сме на збору да се изјави за закључке мајског сабора, а коме то да се забрани.

Време жури! Сомборски збор учиниће своју дужност и треба да је учини. А самостална странка може и поред тога учинити своју дужност. Не морамо ми баш маширати заједно, биће добро, ако стигнемо ма и разним путевима једној мети. Нека самостална странка учини што треба у оној форми, како мисли она, да је најбоље. И онда ће се морати казати: Овде један и тамо један, то су два... Само да не буде рачун свршен пре но што стане самостална странка у ред, да се и она може — сабрати.

Но у сваком случају већина народа нашег биће у Сомбору! Ако не лично, а оно с осећајима својим. Већина народа нашег заузеће већ тамо свој положај, а родољубиве општине наше појачаће тај глас...

Реч коју изреку овки зборови, то је више него реч, то је — дело. И ми смо тврдо уверени, да ће то дело бити крунисано успехом. У то име Нека је сретно!

Нови Сад, 25. јануара.

Ко има сад реч? Као што смо јуче јавили, патријарх Георгије уплатио је после малог цифрања, у народне фондове ону своту, с којом је био оштетио народне фондове и коју је пронашао мајски сабор. А познато је и то, да је мајски сабор установио, да је патријарх уплаћивао тек пре кратког времена своте, које је требао уплатити пре много и много година. Он је то чинио, кад је „Застава“ износила те проневере, а пријатељи патријарха Георгија викали громогласно: Није истина!

Но било је још неких. То су они, који су за све време, док је текла борба око тога, уозбиљили се, те достојанствено говорили: — Ми осуђујемо ту „дрскост“. Ми смо дужни да сачекамо шта ће показати истрага. Ми на памет не говоримо. Али ако установи истрага, што се пише, онда је друго што. Онда ћемо и ми прогоговорити.

Хвала Богу нисмо умрли, већ смо дочекали и то. Та достојанствена господа сад имају реч! Чујмо! Ал ми све мислимо, да су се та господа и до сад с рачуном градила слепа код очију, а глуви код ушију.

Клуб „слободне љубави“ у Загребу.

Загреб, 22. јануара 1903.

У прошлом писму о овоме најновијем шкандалу обећао сам јавити и изнијети, шта се збуде. Ево ме, да искупим своју ријеч.

Сви хрватски листови су о тој ствари дуго времена шутјели. На пошљетку су нашли за вриједно, да „на умирење општинства главног града, а и цијеле земље“ (како вели „Обзор“) изјаве, да су све те гласине „злобно измишљене, а још злобније раширивене од лаковјерних људи и језичавих баба обојега спола“. И онда су на дуго и широко причале причу о некаквом изостајању ученика разних средњих завода од предавања, о сумњи неких професора и директора, о исправности разлога томе изостајању, ухођењу једне госпође и напошљетку остајању ђака у њекој ђачкој читаоници.

Тако да је ето дошла на глас најприје једна кућа, а онда да се даље комбиновало, измишљало и оцрљивало по милој вољи.

Истини за вољу морам признати, да се приповијетке разних новина у детаљима не слажу. То је мало сумњиво, али ствар не мијења. Ма колико новине уложиле труда, да се једном та ствар скине са дневног реда, свијет непрестано о томе говори. Ма колико се трудиле да ствар забашуре не иде им за руком. Поред свијех деманта мора да има њешто на ствари. Разумљиво је, зашто новине забашурују ту ствар. Чланови тога клуба су — по причању — синови и кћери отменијих

МОЛИТСТАК.

АРАПСКА ОСВЕТА.

Цео дан смо ловили по врелој припеци у стеновитим планинама Бек-Хамбе. Најпосле смо с вечера приспели на изворе, који су извирали из камења, те ту вечерамо и после вечере поседамо око ватре, која је тињала димећи се. Наши Арапи полежу покривени својим огртачима те сањаху или о дивљем лову на пантере или о црнооким хуријама на небу и на земљи. Мој сапутник, сликар С., који је иначе умео по цео дан да прича веселе цртице из свију крајева света, био је данас цео дан миран и повучен па је и сад гледао озбиљно и замишљено у изгорело угљевље.

Покушавао сам више пута, да му стерам са чела мрачне облаке шалом и ловачким досеткама, али ми је он увек одговарао кратко или никако. Већ сам изгубио наду, да ћу га данас развеселити, кад он изненада прекиде ћутање и отпоче:

»Осећам, да сам ти дужан објаснити своје нерасположење; место, на коме се налазимо и данашњи дан изазивају пред моју душу један доживљај, чије ме грозне појединости и сад испуњују ужасом. Пет година је протекло, од када сам ја путовао са бароном С. кроз јужну Европу и северну Африку. Он је био ванредно леп човек, са црном косом, загаситим очима, снажна, мускулозна фигура, обожаван од жена у свима земљама, кроз које путовасмо. Не верујем да би која женска могла одолети оном пламенитом погледу, оној умиљатости, која је очаравала.

Почетком јануара ступимо на афричко земљиште у некадашњу државу Ханибалову Варошких знаменитости т. ј. уских кривих улица, лепог шеталишта, јевропског краја вароши, брзо смо се заситили. Вечери смо проваћали у веселом друштву у француском хотелу при секту и сорбету, похађали смо јеврејске играчице у њиховим чаробним малим будоарима крај вина и цитре, посматрали смо Арапе при хашиму и наргили, али магијском оријентализму не пође за руком, да нас на дуже време задржи.

Тако смо ми већ три месеца под ногама старе Бирзе пили, љубили и смејали се, кад досада створи барону идеју, да пођемо у лов у газу Церит, у кефској планини, кроз бескрајну сиву пустињу. Дабогме, ја немадох ништа против, јер где бих могао боље пунити своју књигу скица, где бих могао боље своју ватрену пасију за ловом и пустоловством задовољити? Арапски језик смо већ прилично разумевали.

Тако пођосмо после неколико дана спремања кроз велики каравански друм према пустињи. Наш трећи конак био је Бек-Хамба. Калиф, леп Арапин, мрко лице обрасло седом брадом, понуди нам своју кућу за стан. Ми примисмо понуду са захвалношћу. Набрзо смо поседали око ручка, на коме је, преко обичаја арапског, ћерка калифова Суламина учествовала без вела на лицу. Она је била тако лепа девојка, како само кћи Африке може бити, црномањаста са угаситим очима, на црној коси дијадема, од које дуг вео од беле свиле падаше до колена. Дивна кокетна ношња, свилена припијена хаљина износила нам је струковиту, једва петнаестогодишњу, Мореску у њеној потпуној лепоти.

Она беше обећана човеку, са којим је мало пре била верена. Али бен Хабека није био ни најмање леп, шта више врло ружан, како се ретко код његова племена налази, његово мајушно око је одбијало, било одвратно, али — он беше син кадије и богати поклони читавих чопора говеда и свиња учинили су своје — девојка није питана, она је просто продана.

После јела сеђаемо са калифом у настрешници пред кућом. Била је дивна вечерња сутон. Калиф се тужио па грозна пустошења, који му чине дивље звери међу марвом. »Нарочито не можемо да свладамо великог црног пантера. Наши се ловци труде из петиних жила али нам оружје није усавршено, па морамо да дођемо сасвим близу животињи, те кошта лов увек људских живота.«

Опазим, како се очи мога сапутника код

породица, — све чланови тако званог вишег, бољег хрватског друштва. Да је сиротиња предмет разговора, давно би се та ствар разјаснила и на велики бубањ изнијела.

Но поред свега забашуривања избије кад год што год о томе. Тако се прича, да је једна учитељица — председница тога клуба — позивана пред полицију и пред суд на одговорност, па ће по свој прилици — као што кажу — бити отпуштена из службе.

Још има много гласова о тој афери, који — кад би у пола били истинити — дају ужасну слику. Но пустимо их. Ми све то можемо бити задовољни што ни један Србин и ни једна Српкиња нијесу били чланови тога „литерарног клуба“.

Народни покрет.

Повереница „мајском сабору“. Извод из записника седнице црквеног одбора држане у Плочици 19 јануара 1903

Одборник Аркадија Михајлов предлаже, да се из седнице ове изрече поверење мајском сабору преко подпредседника др. Ђорђа Красојевића, пошто је мајски сабор, а радикална странка као одлучан фактор, заиста одлучно и радио у корист и на добро народно. Решено је: Предлог члана одбора Аркадија Михајлова усваја се једногласно, те се мајском сабору и радикалној странци као носиоцу идеја мајског сабора, преко г. др Ђорђа Красојевића, подпредседника саборског, изриче поверење и топла захвалност на онако одважном заступању народних интереса.

Извод овог записника има се у верном препису доставити подпредседнику саборском

У Плочици, 20. јануара 1903. године. Влада Милутиновић перовођа, Сима Жигић парох и председник.

* * *

Сомборски збор биће ванредно посећен. Из најудаљенијих крајева спрема се народ на тај збор. Данас, у суботу, пун је Нови Сад странаца, из Баната, Срема, Славоније и других крајева, међу којима су некоји још јуче кренули на збор.

* * *

Где ће бити збор? Сазивачи митрополијског збора саззвали су збор у Сомбору у великој дворани „код ловачког рога“. Тако је било и у новинама. И доиста, велика дворана „код ловачког рога“ изнајмљена је. Али ма колико да је та дворана велика, она неће моћи ни из близу примити онолику огромну масу света која се спрема на збор. Како нам јављају из Сомбора, одбор је сад вољан да се збор одржи код крста на великој пијаци, ако икако послужи време за то.

* * *

Фелдварац, 23. јануара. И ако су наши скупштинари и одборници тражили, да се сазове ванредна скупштина, да устане у одбрану закључака мајског сабора, наш председник парох С Кирић, неће да сазове, јер вели: 6. фебруара ће и тако бити „изборна скупштина“, па ето онда. — Ми ћемо свакојако тражити начина да проговоримо о овој ствари.

* * *

Перлез. Црквени одбор сазвао је на Сретење ванредну главну скупштину, на којој ће претрести ровења против закључка мајског сабора.

* * *

Старчево 23. јануара одржана је одборска седница, где је једногласно решено, да се прикључи и Старчево свима осталим црквеним општинама и заказана је ванредна црквена скупштина, која ће, то се у напред зна, једногласно решити осуду оних који рове против потврде мајског сабора и издаће мајском сабору повереницу.

* * *

Црепаја, 23. јануара. Код нас је сазвана ванредна скупштина наше црквено школске општине. Хоћемо да устанемо у одбрану закључака мајског сабора, да дадемо повереницу мајском сабору и осудимо ровења.

* * *

Жабаљ, 24 јануара. За сутра је сазван црквени одбор, који има да реши сазив ванредне скупштине, која да устане у друштву са другим општинама у корист закључака мајског сабора.

* * *

Чаково 24. јануара. У данас одржаној седници црквеног одбора, на предлог председника (либерала) донешено је решење са свима гласовима (осим пароховог гласа који је противан био) — да се одржи на Сретење ванредна главна скупштина са дневним редом: 1.) Заузимање положаја према ровењу против закључака мајског сабора, 2.) Повереница мајском сабору. Нема сумње да ће ово и главна скупштина једнодушно усвојити.

* * *

Срп. Пардањ 23./I. 26. јануара. Сазван је наш црквени одбор у редовну своју седницу да закаже дан састанка редовне црквене скупштине, на којој ће се изјавити поверење мајском сабору на озбиљном и за народ и цркву корисном раду, а осудити ровење калуђерско против закључака мајског сабора.

* * *

Баваниште 24. јануара. За недељу 26. јануара (8. фебр.) сазвана је код нас ванредна скупштина, која ће заузети положај према агитацији наших калуђера против неких закључака мајског сабора уједно ће по ново изрећи своје поверење радикалској саборској већини. — На збору у Сомбору такође биће Баваниште заступљено.

* * *

Крчедин 23 јануара. Код нас данас на захтев одборника, одредио председник да се за недељу 8. о. месеца сазове одборска седница, гледе ванредне скупштине. Када ће иста бити јавићу Вам. У народу одушевљење неописано и једва чекамо ванредну седницу црквене скупштине. Слажемо се са закључком новосадске црквене општине те ћемо и ми такав закључак донети.

* * *

Суботица 24. јануара. Јуче 23. јануара пре подне одржана је у Суботици у маленом сеоцету Крашовске шупаније у месту, које је тако рећи на мртвој стражи Српства, ванредна црквена скупштина на којој је донесен једнодушно и једногласно закључак, којим се осуђује неродољубив поступак наших смирених отаца против врло важног и врло корисног по просветни живот српскога народа, закључка мајског сабора, који закључак говори о одузимању манастирске земље из руку калуђерских и издавању исте по саборском одбору под закуп, како би се спречио раскошни живот по манастирима и како би манастири односно калуђери тиме што боље могли одговорити основним циљима устројства свога. Уједно је решено, да се изјави неограничено поверење радикалној странци на њеном родољубивом и врло корисном раду по цркву, школу и народ наш српски, као и то, да се исто решење путем благород. г. др. Ђорђа Красојевића, потпредседника саборског достави радикалној странци.

* * *

Горњи Карловци. Црквени одбор, у данашњој својој седници на захтевање црквених скупштинара, једногласно је закључио сазвати црквену скупштину за 2. (15) фебруар да заузме своје становиште против калуђерског ровења против народне автономије.

* * *

Нова Градишка. Пишу нам из Нове Градишке. За недељу 26. јануара у 11 сати до подне сазвана је код нас изборна скупштина ради обнове једне трећине скупштинара. Том приликом донеће се резолуције и у ствари калуђерског ровења против мајског сабора, као и повјереница мајском сабору. И тако ће

ових речи засветлише. Брзо решен понуди се он калифи за помоћ. Она буде радо примљена. Тако остасмо ми у пространој кући калифиној. Чело мога прозора је била башта; најпре празно место, онда групе разног дрвећа, које све надвишаваху тамаринде и палме. Одаје баронове су биле растављене од мојих уских ходником. У јутру се одмах кретосмо у лов. С. је за цело време лова био врло миран и повучен и тек кад се стадосмо враћати нашем стану, открави се и стаде говорити живо о законима Корана, који се односе на жене. Ми сретнемо ћер калифову и ја видех, како С. постаде блед и баци на девојку ватрен, дуг поглед. Ма да се у овом тренутку у мени појави слутња, шта нас је овде задржало, нисам још држао, да је време говорити о томе са С. Тек кад видех при ручку, како он једнако гледа у пламените очи Суламине и познадох, да лепа девојка одговара на овај поглед ватром јужњачке страсти, знао сам, да се овде зацарила љубав, која је неизлечива и која ће до крајности довести. Од љубоморе Арапинове није у стању дати заштите никакав ферман великог султана у светој земљи.

С вечера потражим барона у његовој соби, кажем му своје мишљење кратко и јасно и замолим га, да себе ради још сутра Бек-Хамбу остави. Но он ме исмеје, то није истина, он не љуби девојку, па кад би је и љубио, он се не боји ни свију Арапа на свету а најмање кукавног и јадног Алије. С овим ме замоли, да не заподевам више ову тему.

Идућих дана нађе више изговора, да изостане од наших похода у планине, час се није осећао добро, час је хтео да испуни убијену звер или је нашао ма какав други изговор само да може сисати слатки отров са усана Суламиних.

Још сам неколко пута покушавао да наговорим свог пријатеља на повратак, али је он увек прекидао мој говор кратко и опоро.

Тако смо били неких четрнаест дана у Бек-Хамби, кад се ја једног вечера вратим уморан од лова, на коме С. опет није био. Повучем се у своју собу да спавам, али ми дивно вече и јасна месечина не дадоше мира. Седнем на балком, који ме је скоро сасвим сакрио лишћем од цвећа, које се на њега попело и предам се слатким сањаријама о лепоти африканске ноћи. Отприлике један сат сам слушао рику шакала и сиктање грозних хијена у даљини, кад смотрим, да нека особа пређе журно преко празног места у жбун граната, преко којега је као заштиту спустила висока палма своје гране. Лако распознадох витки плашљиви стас Суламине. На брзо затим дође мој заљубљени пријатељ. Неко време владаше тишина, но кадкад тек прекинута сетном песмом африканског славуја жељног љубави, затим сам чуо тихо шапутање и смејање безумника, који су гледали, да се што пре и што сигурније предаду својој страсти.

Тавне гранате шуштаху и светлуцаху на месечини. Горе се покретоше врхови палма — да ли због ноћног ветра? Тада засика нешто тихо, као змија, затим поста палма опет непокретна као и пре. То је и била једна змија, која је отровним зубом једном славују одузимала сладак живот.

Неколико дана протекоше. Алија се извињавао, да нас не може пратити, отац му је болестан,

Једне ноћи, много пре зоре, пробуди нас он:

»Нашао сам пантерску пећину и животиње сам посматрао (он је умео само добро посматрати!) да би их што сигурније свладали. Млади пантерчићи имају око 4 недеље, можемо их живе ухватити. Родитељи крећу увек тек после заласка сунца из лова, ми ћемо пазити на уласку пећине и дочекаћемо их са куглом«.

Ми одмах пристадосмо. Пут нас је водио у најдивљи део стена. Најпосле нас заустави Арапин пред једном уском пећином, дугом отприлике 300 корачаји. Друга страна пећине је по Алијином тврђењу стеном затворена, пукотина, пред којом ми стајасмо, једини је улаз у пећину. Алија је требао сад са бароном ући унутра и изнети младе пантерчиће, а други Арапин и ја чуваћемо на улазу стражу за случај, да се пантери раније врате. Нитков је знао врло добро, да овуда никакав пантер не

народ парохије ове у исти мах, кад и митрополијски збор у Сомбору — осудити неродољубиво и себично дјело наших калуђера.

Политички преглед.

Мало денунцијације. Загребачки „Аграмер Тагблат“, за који се поговара да стоји доста близу г. Калају, те да служи његовим интенцијама, доносећи вест о заузимању београдских госпођа за оне јадне и кукавне Невесињце, пропраћа исту злобном измишљотином, да то „јасно показује, од куда се потхрањује великоспски, и против Калајевом режиму на перени покрет у окупираним земљама. Вели, филијала оног, у Београду устројеног женског одбора, да ће се основати и у Задру, Дубровнику, Сплету и Котору“ (намерна измишљотина „Аграмер Тагблата“. — Прим. уред.) Вест та завршује се опет овом „љубазном и братском“ подвалом: „Како се види, ради се у сва звона на томе, да се узнемире грчко-источни становници у окупираним земљама, те се из предлежеће вести јасно разабира, где се иза кулиса налазе они, који их вуку и њима управљају“.

Без сумње: и „братски“ и разговетно, а што је главно — истинито! Честитамо „Тагблату“ на таквим „врућим изумима“ у ово хладно време.

Арнаутска и турска зверства. „Штампа“ доноси из Новог Пазара о овим грозним ужасима, које чине Турци и Арнаути над српском рајом. Ево најглавније: Мусломански разбојници нашли су, да је најбоље јуришати на Србе што јаче, па ако се реформе изведу, онда да могу рећи: ми их домлатисмо, а ви их сад реформишите. А ако се реформе не изведу, онда ће им ова учестана зверства бити накнада за оно време, за које морадну бити мирнији, јер о реформама овде се само говори, али се оне ни од куда не помаљају. Од пре два месеца турски официри и војници прете, да ће нас у пепео претворити, ако самo дамо од себе авава, да смо незадовољни. Официри пуштају војнике из касарне те ови иду у пљачку. Гладни и озлојеђени, они свој гњев на Србима изливају. Турски војници готово су са свим посели најживље друмове, а нарочито друм, који одавде води на Рашку. На том друму они засрећу људе и жене Хришћане, па им отимају све што код њих нађу, и новац, и ствари, храну, преобуку, па чак са њих скидају и одело. Ко се успротиви, тога кундацима простру по земљи. Али њима није довољно што тако раде са живима, него су сад, као хијене, почели ударати и на мртве Србе. Неколицина Мусломана из вароши отишла је пре десетак дана на овдашње српско гробље, где су откопали гроб Борисава Павловића, па га ножевима свега исекли и испробадали. Кад су се хијене овом осветом задовољиле, отишле су с гробља, оставивши леш тако онакажен поред гроба. Тек после два три дана примећен је овај страшни злочин на гробљу, и извештена породица, али је тело Борисављево остало напољу, поред гроба. Још неколико дана, јер полиција беше наредила да га не смеју укопати док се не сврши истрага! И тако је морало и бити. Но није ово све од ове врсте злочина. У једном од наших, Новом Пазару најближих села, Турци су учинили исти такав хијенски злочин. Они су извадили из гроба једнога Србина сељака, који је пре више дана био сарањен, и ножевима му извадили оба ока. Још нам отуда јављају да су то учинили турски војници, да власт и не помишља на какву истрагу, и да се породици умрлога поручује, да ће бити сва исечена, ако се само из куће зачује лелек! Гроза ме подузима пишући ове врсте, у којима се најбоље огледа несрећно стање свих овамошњих Срба. Народ је заиста утучен, и што је најнесрећније, нико од нас не може сагледати краја овим ужасним патњама.

Победа мароканског султана. Сада су тек стигле исцрпније вести о крвавој битци и победи мароканског султана Претендент је доиста ухваћен и издали су га његове некоје присталице, које су биле потплаћене. Када је чула војска претендентова о тој срамној издаји, отпочела је очајну борбу, да Бу Хамару спасе. Борба је трајала три сахата а од војске султанове пало је преко хиљаду људи. Но ипак је она победила. Победоносно је ушла у Фез са 200 заробљеника а војници су на такнуте на бајонетима унели до 90 глава непријатељских. Из Париза јављају да то управо није била борба већ бесомучно проливање крви. Војници султанови служили су се динамитским патронама. Султан је почео да тера сада ужасну и грозну освету над побеђенима. Удара их на нечувене муке и тврди се, да је и Хамару већ подлегао том инквизиторском мучењу

Чудна нарав.

У селу Георгијевцу, живи некакав Ђока Кулпинац. Манте га!

Кажу, кад је био мали, испустила га је стрина из наруча и од оно доба има неки »фелер.« Увек заборави да плати и увек да врати.

Кад год га опомену, не може да се сети. Заборавио је. А кад га туже, он је још поносит. — Шта ћете ми, каже, кад сам таки...

— Ама човече биће кубуре!

Но он одговора: — Тако ми ироши. Нека туже, неће ми ваљда одсећи главу.

Како се то могло догодити не умем вам за право казати, тек њега изабраше за сеоског боктера.

Био је јако ноносит због тога, ал »фелер« му је остао. Не може да живи ако га не даду на адвоката.

Пријатељи му лепо кажу. Буд си крив, шта чекаш?!

Ал он одговара? — Шта би било од суда, штемплова и адвоката, кад никог не би тужили?! После ћу ја већ удесити, ако морам.

— А зар ти не знаш да треба да чуваш своју докторску част?!

Аја! Бадава му говоре, кад је он такав, те тужи га данас један, сутра други, па трећи, док се напослетку не догрди селу, те га одпусти.

Кад се и то свршило метне Ђока прст на чело, то поче да »умствује.« — О мај, да чудна света! Хајд да им будем боктер, то разумем. Ал да им чувам боктерску »чест,« то баш не знам на што им. Та нисам ја ваљда хвала Богу — патријарх! Баш немамо среће.

И доиста, има право човек. Баш нема среће.

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. фебруара о. г. отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем јануара истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец фебруар обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Администрација „Заставе“.

Састанак саборског одбора.

Саборски одбор састаће се у своје седнице 10. (23.) фебруара о. г.

† Војвода Петар Вукотић.

Таст кнеза Николе сахрањен је са највећом свечаношћу 19. о. м. на Чеву. Опроштајну реч говорио му је на гробу кнез Никола и отпочео је са речима:

„Тасте мили мој, Петре Вукотићу
С Чева равна српска војеводо!“

† Сава Давидовац, пуковник у миру.

Пишу нам из Земуна: У четвртак је овде умро пуковник Сава Давидовац у 77. години. Родио се у Шајкашкој где и Милетић, те су били другови из детињства. Сава Давидовац био је један од најобразованијих официра и кад је на нашем народно-црквеном сабору 64—5. године био изабран као официр за посланика, борио се заједно с Милетићем. 1848. године био је капетан народне војске и борио се јуначки. Учествовао је 47. године у много битака у Италији, 66. на Кенигрецу. Био је ваљан Србин. Јавне ствари наше занимале су га много више но друге официре, јер то није хтео ни да крије. Дошао је у пензију, да начини места много неспособнијима од себе. — Нека му је вечан спомен у народу!

Осуђен.

Одговорни уредник „Браника“ осуђен је јуче у Сегедину због чланка „Кратковида политика“, на месец дана затвора и 100 круна глобе.

Др. Љуба Павловић

осуђен је од кикиндског среског суда на 2000 К глобе и на судске трошкове. Суд је узео као доказано, да је он на кикиндској станици злостављао неке ђаке. Др. Љ. Павловић је апелирао против те осуде. О ближим појединостима нисмо још извештени.

Одступање министра Чеха.

Донели смо већ вест, да се поговара, да ће министар за Хрватску-Славонију, пл. Чех из приватних (?) разлога одступити, а да ће на његово место доћи подбан Крајчовић, особити љубимац бана, грофа Хедерварског. У Загребу се опет говорило да ће Чеха заменити проф. Томашић, који је, после пада Црнковићевог, заузео код бана место „првог политичког и парламентарног доглавника“, те „води и управља“, поред бана, владином странком, и саборским радом исте. У Загребу се још поговара, да би Крајчовићево место имао заузети загреб. вел. жупан Буде пл. Будисављевић.

може доћи.

Већ је скоро био дан; опрезно, са запетом пушком пође С. напред, за њим Алија. Видех, како дођоше пред мрачну рупу, барон наслони своју пушку на стену, затим зачујем тихо цикање ухваћених пантерчића. Наједанпут смотрим, како Алија са једним узвиком скочи на стену; у исто време стаде излазити барон из пећине. У свакој му руци млади пантер. Тада ми за стаде крв у жилама. Као тавна сенка долети животињска прилика са муклом риком из противног краја пећине. Барон одбаци пантерчиће истргне јатаган из корица, затим скок животињски и ја не видех ништа више. А горе на стени, ни на двадесет корачаји од места, где се грозна борба водила, стоји без покрета црни демон Алија, грђи него рајгаднија звер. Од њега се чуло једино сиктање змијско.

Ја скочим као бесомучан не мислећи на опасност, којој се излажем. Но она беше већ прошла; пантер је лежао мртав погођен метком у срце од руке мога несрећног пријатеља. А он! Није се могао познати, покривен прашином и крвљу, лице и прси раздеране и раскидане оштром чељусти зверске, која је још половином свога тела на њему лежала. Он је још дисао, али живот је био свршен. Неколико минута држао сам га у наручју, тада један дубок уздах, млаз модре крви и — мога пријатеља није више било. Горе на врху стене видело се још мало бледо лице страховитог осветника Алије, још се једном зачу тихи сикут као у змије и њега нестаде.

Тихо и тужно пренесемо нашег мртвог пријатеља на одераној кожи његове последње крваве трофеје — у Бек Хамбу.

Полагано и мирно ступисмо у кућу, али је Суламина ипак осетила наш долазак и у грозничавој страви ступи у собу. Кад виде крваву лешину, сруши се онесвешћена. Кад дође к себи, чупала је косу од очајања, а нас је проклињала најтежим и најстрашнијим клетвама. Пред вече је била мирнија, повуче се у своје одаје и појави се тек после заласка сунца. Захтевала је, да бди код мртваца. Ми јој морадосмо допустити. Дуго у ноћ чуо сам, где пева монотону арапску мртвачку песму. Песма је бивала све слабија и слабија и најпосле заћути. Држао сам, да је заспала, али она заспа за навек. Тихо и мирно лежала је покрај странца, коме се она предала у дивљој страсти африканске љубави. Ископамо двоструку раку крај пенушавог потока. Висока палма се ширила заштићавајући их својим густим лишћем, а угасито црвене гранате су шуштале и плакале над усамљеним гробом.«

Сликар заћута. Ватра је тињала полако и начинила угљевље од маслиновог дрвета. Шакали су рикали, ноћне тице кречале, а ветар с мора је шапутао шуштањем лишћа: арапска љубав и арапска освета!

Превео **Антијарес.**

Исељеници из Хрватске-Славоније у Северну Америку.

Јављају из Чикага „Народном Листу“: По званичном извешћу из Вашингтона уселило се у год. 1902. и то до краја септембра, из Хрватске-Славоније 30.233 душе, и то 27.097 мушких и 3136 женских, од којих 12.322 није знало ни читати ни писати. Од Словена у монархији само се Пољака уселило више: наиме 50.378, дочим Словака мање, 27.197. Под горњим бројем нису урачунани исељеници из Славоније и Босне-Херцеговине. Законски предлог за ограничење усељења већ је предложен сенату на прихват. У образложењу истог напоменуо је републикански посланик Allun Robinson, да би они, који се усељују из Грчке, Русије, Бугарске, Турске, јужне Италије, и осталих сличних земаља могли бити опасни по Сједињене Државе. Хрвати, Пољаци и Црногорни (?) да нису за Америку никакав добитак. Само Французи, Североталијани, Енглези, Ирци, Немци и Фини да су добро дошли.

Народна забава у Панчеву.

Српска ратарска читаоница у Панчеву приређује у четвртак на велика Три Јерарха 30. јануара 1903. у дворани код „Трубача“ уз пријатељско суделовање гг. дра Славка Милетића, Ивана Хавле, ликовође вршачког српског црквеног певачког друштва, Бранка Бугарског и више чланова вршачког срп. црквеног певачког друштва и г. Луке Витановића из Панчева своју прву народну забаву са игранком у корист своје благајне. Распоред: 1. „Српске народне песме“, певају ратари. 2. Говори г. др. Славко Милетић. 3. Ц. Лев: „Мој сахат“, бас соло уз пратњу гласовира, пева г. Бранко Бугарски. 4. „Српске народне песме“, певају ратари. 5. Четворопев, певају гг. чланови вршачког српског црквеног певачког друштва. 6. Ј. Драгашевић: „Јека од гусала“, тенор соло уз пратњу хора, пева г. Лука Витановић. 7. Товачовски: „Долине тутње“, мушки лик певају ратари. II. део: Српске народне песме и игре.

Лепо дело и захвала на њему.

Од учитељског збора у Крчедину добијамо ову јавну захвалу: Црквена општина Крчединска у својој редовној одржаваној скупштинској седници, на предлог одличног члана Стевана Тувечића, једногласно је закључила, да 100 круна, из црквене благајне о св. Сави изда сиромашкој школској младежи на одело и обућу. У будуће пак, да се још месеца октобра сваке године имаде 130 круна (једну стотину, круна) у ту племениту цел издати. Ово је доиста реткост од наших црквених општина. Овај учитељски збор, у име обдарених сиромашних ученика, изриче своју најтоплију захвалност, свестној и родољубивој својој црквеној општини на таковом племенитом милодару. Подједно изриче своју захвалу и родољубивоме г. Ђоки Сладојевићу трговцу у месту, који је на дан св. Саве троје деце, који декламовеше, свакоме по једну лепу поучну књигу поклонио, тако исто и једном сиромашном ученику 2 круне даровао. Дај Боже, да се и друге наше црквене општине угледају на родољубиву црквену општину Крчединску, па да и оне утару сузе жалоснице сиромашној својој школској младежи.

Забава.

Игранку с томболом, приређује српска читаоница у Долови у својим просторијама на Сретеније 2. (15.) фебруара 1903. у корист умножавања друштвене „Књижнице“.

И опет ревизија Драјфусове парнице.

Из Париза јављају, да су председници републиканских странака изјавили, да неће имати ништа против, ако се укаже оправданост да се обнови Драјфусова парница. — Француски листови говоре врло мало о целој овој ствари.

Бал друштва црвеног крста.

3. (16. фебруара) о. г. одржаће друштво црвени крст свој бал као сционистички бал.

Један догађај у Монте-Карлу.

Из Монте-Карла пишу: Сад у недељу посетила је надвојвоткиња Луиза са својим драганом Жироном и дворане коцкарнице овдашње. Ишли су од игре до игре. Надвојвоткиња је носила драганов шешир, да би овај имао слободну руку за игру. И Жирон је са срећом играо. Сеновао је увек 1 лунедор на број 31. Тај је број више пута испао и Жирон је сваки пут добио 700 франака. Надвојвоткиња је имала на себи хаљину од отворене плаве свиле, а на глави са кожом постављену капу и великим плавим пером. После кратког времена присутни су упознали нове госте и одмах их радознало опколели. Надвојвоткиња је од једанпут била изгубила присуство духа, тим више, кад су до њених ушију допрле некоје не баш најласкавије речи. Служитељи су их наслетку пустили из дворане, кроз једна споредна врата, која су начињена само за случај ватре из друге елементарне неприлике. Повређен осећај морала, нарочито код жена из народа, често се и на улици чује гласно па и на увредљив начин изражује против надвојвоткиње.

Цигани украли децу.

У општини Пранк (жупанија фехирска) украдоше ових дана Цигани децу неколико праншких породица. Деца, сва у добу од 7—8 година, играла се по подне на пољани. Беху то осмогодишњи син адвоката Пока, затим брат и сестра Емерих и Јанка Нађ, Александар Хофман и још два детета. Када се сумрак спуштао, а деца не дођоше својим кућама, пођоше родитељи тражити их. Од пастира дознадоше, да су Цигани, који су селом пролазили, возили на својим колима децу, која по изгледу никако не могоше бити њихова (циганска) Очајни родитељи пријавише тада то жандармерији, али жандари, усљед мрака, који је међутим наступио, брзо изгубише траг отмичара. О том чину буду све жандарске поште у земљи обавештене телеграфски, те се сада ти цигански отмичари деце курентирају по целој земљи.

Брзојави „Застави.“

Стигли 25. јануара.

Министар Фејервари код краља.

Будимпешта. Јуче је примљен министар Фејервари код краља у подужу аудијенцију.

Угарски сабор.

Будимпешта. Андраши ће данас интерпелисати министра председника у ствари дочека краља Александра.

Турска мобилизира.

Београд. Из Скопља јављају, да су тамошње резервисте добили налог да буду спремни, кад им стигне војни позив.

Женева. Жирон је отпутовао у Брисл. Растао се од надвојводкиње Луизе, јер су њојзи ставили предлог: да јој допусте да види децу, или да са Жироном као рањена звер тумара од вароши до вароши. Она ће отпутовати у Салцбург, где ће јој се одредити место пребивања.

Смрт Каравелова.

Софија. Каравелов је ноћас погођен од капље умро.

Трговина.

НОВИ САД, 25. јануара 1903. г. Пшеница хрватске нова 7 фор. ——60 н. Пшеница средња 7 ф. 30—50 н. Пшеница лажна роба 7 ф. 10—20 н. Напулица 6 ф. 30—80 н Јечам 5 80—- ф. Зоб 6 ф. ——— н. Кукуруз у зрну стари 6 ф. 50—60 н. у зрну нови 5 ф. 80—— у клипу — ф. ——— н.

Маст 74 фор. Сланина сува 72 фор. дебела 72 фор. Све од 100 килограма.

Све од 1 килограма

Свињи угојени тешки	47—48 нов.	живе
„ средњи . .	45—45 нов.	мери
„ лажи	40—44 нов.	
Теоци .	30—34 нов. по клгр.	
Јагњци	——— по пару фор	
Овци .	8—20 по пару фор.	

Стање воде под Новим Садом.

24. јануара било је . . . . . 1·58 мет.
25. јануара било је . . . . . 1·49 мет.

*

Званичне белешке будимпештанске берзе.

25. јануара (6. феб.)

Поред умерене понуде и боље прође цена је стара. У промету је било 20.000 метарских центи.

Пшеница банатска, продано 6400 каквоћа по хектолитру од 76 до 82 цене од 50 килограма од 7 кр. 90 пот. до 8 кр. 92 п. потиска, продано 5500 м. м. каквоћа по хектолитру од 78 до 82 цена од 50 килограма од 7 кр. 65 пот. до 8 кр. 30 п.ештанска, продано 2700 м. м. каквоћа по хект. од 79 до 80 цена од 50 килограма од 7 кр. 80 пот. до 8 кр. 10 п.; бачка, продано 350 м. м. каквоћа по хкл. од 76 до 78, цена од 50 кр. од — кр. — п. до 8 кр. 25 п. Све на три месеца.

Раж, продано 500 м. м. цена од 50 кгр. од 6 кр. 70 п. до — кр. — п.

Јечам, продано 1730 м. м. од 50 кгр. од кр. — п. до 6 кр. — п.

Зоб, продано 400 м. м. цена од 50 кгр. од 6 кр. 40 п. до 6 кр. 40 п.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од — кр. — п. до 6 кр. 80 п.

Репица, цена од 50 кгр. од 10 кр. — пот. до 10 кр. 50 пот.

Проја, од 5 кр. 75 п. до 6 кр. — п.

Маст, 50 кгр. 72 кр. 50 п. до 73 кр. — п.

Сланина, 50 кгр. 61 кр. — п. до 61 к. 50 п.; сушена 63 кр. — пот. до 63 кр. 50 п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 14 кр. 50 п. до 19 кр. 75 п.; славонски пекмез 50 кгр. 17 кр. 50 п. до 18 кр. — п. српски пекмез 15 кр. 50 п. до 16 кр. — п.

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр.	34 п.
Наполеондори (20 франака)	19 кр.	03 п.
Угарска златна рента (од 100 круна) . .	121 кр.	20 п.
Угарска крунска рента	99 кр.	60 п.
Аустријска златна рента	121 кр.	10 п.
Немачке државне марке (од 100 мар.) .	117 кр.	10 п.
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону)	239 кр.	85 п.

Терминска продаја (шлусови).

Жито за април 1903.	7·47	7·48
Раж за април 1903.	6·54—	6·55
Зоб за април 1903.	5·97—	5·98
Кукуруз за мај 1903.	5·94	5·95

ПОЗИВ

НА

НАРОДНУ ЗАБАВУ

КОЈУ ПРИРЕЂУЈЕ

ОДБОР СРБА ГРАЂАНА У НОВОМЕ САДУ

У ЧЕТВРТАК (НА СВ. ТРИ ЈЕРАРХА) 30. ЈАНУАРА 1903.

У ВЕЛИКОЈ ДВОРНИЦИ

→ КОД „ЈЕЛИСАВЕТЕ“. ←

Половина чистога прихода намењена је занатлијско-ратарској читаоници, а половина новосадском српском занатлијском певачком друштву „Невену“.

Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Улазница од особе 1 круна.

Почетак тачно у 7½ часова.

Улазнице се могу добити у књижари Браће М. Поповића и у вече на благајници.

РАСПОРЕД ЗАБАВЕ:

1. *Би ме, мајко, би!* од Котурова, пева мушки збор „Невена“.
2. *У четир ока.* Говори Сима Лукин Лазић „Драч Погађач“.
3. *Српске народне песме,* певају ратарски момци и девојке из Салајке.
4. *На друму кафеција,* приказује први српски комичар г. Ђорђе Бабић.
5. *Ај не, не* од Ј. Маринковића, пева срп. уметник у певању г. Душан Јанковић. Прати га на гласовиру г. Исидор Бајић, професор музике и певања.
6. *Српске народне песме,* певају ратарски момци и девојке из јовановског краја.
7. *Лем Едим,* пева српска уметница у певању гђица Катица Јанковић, прати је на гласовиру г. И. Бајић.
8. *Гусларева смрт* од чика Јове, декламује Тоша Грујић.
9. *Из град у град* од Ј. Маринковића, пева г. Душан Јанковић. Прати га на гласовиру г. И. Бајић.
10. Пева уз гусле г. Марић из Каменице.
11. *Цинцарин се опкладио,* приказује први српски комичар г. Ђорђе Бабић.
12. *Приморски напеви* од Лжичара, пева мушки збор новосадског српског занатлијског певачког друштва „Невена“.

За тим: ИГРАНКА.

С. О. 1045 ex 1903.

през.

Стечај.

Расписује се стечај ради попуњења једног сталног и једног привременог **вежбеничког места код књиговодства и благајнице** српских народно црквених фондова и заклада у Карловцима, свако са платом од годишњих 1000 круна.

Молитељи, Срби, ваља односним исправама о вери и народности, теоретском оспособљењу нарочито о успешном апсолвирању трговачке школе, о знању језика и о досадањој евент. пракси и владању снабдевене молбенице своје да поднесу саборском одбору најдаље до **9. (22.) фебруара ове године.**

Председништво
срп. правосл. народно црквеног
саборског одбора.

31 1 3

Нови црногорски закони.

(Законодавно разматрање)

VI.

Исцрпивши све, што имасмо да кажемо о овом закону, осврнућемо се на

5. Закон о грађанској судској надлежности.

Онај закон у главном је добар; изгледа нам по најбољи међу законима новим у Црној Гори. Ово, што замерамо том закону, није од таквог замашаја, да би побијало вредност његову, али те замерке нису ипак такве, да би се смеле прећутати.

Овај закон подељен је на два дела. Први део овог закона говори о стварној надлежности, а други о месној и реалној надлежности. Нама се та подела не свиди, јер каква је разлика између назива „стварна надлежност“ и назива „реална надлежност“, кад „реално“ значи управо „стварно“? Та би подела оправданија била овако:

Први део: Судство.

Други део: Месна и стварна (реална) надлежност.

У теорији има о надлежности оваких подела: месна и стварна (реална) надлежност, те општа и посебна надлежност, но ова последња у закон не може ући, јер је често посебна надлежност уједно и стварна надлежност, па се та подела не би могла доследно провести. По чл. 1. у препорима, о којима суде капетански судови, мора претходити поступак или поравнање пред сеоским судом, а то је у а.) парницама до 100 К, дотично до 200 К, ако се парничари писменом погодбом подвргну суду капетанском преко 100 К до 200 К, б.) у парницама ради сметања поседа (државине) и в.) препорима ради помеђашног послужја (сервитута) [чл. 5.].

Нама се свиди та установа донекле, а то је, да се покуша поравнање пред сеоским кметом у новчаним парницама до 100 К, дотично 209 К, али да се то одређује и за сметања поседа, као у препорима о помеђашном послужју, то нам се не указује оправданим, јер та су питања већ замршенија и за решавање њихово (макар и путем помирења) треба знања законска, па та питања не треба ни износити пред неправника судију, који ће у таквим стварима ретко успеха имати. Осим тога парнице ради сметања поседа треба брзо, да се сврше, а то се онемогућује упућивањем оваке ствари на претходно поравнање пред сеоским кметом. Али над сеоским кметовима треба бдити, да буду тачни и брзи, јер иначе ће постати индолентни и немарни као и месни судови у Тројединици.

Ако се дакле тужитељ не искаже потврдом (у закону „извешћем“ или „билетом“) надлежног сеоског кмета, да је „помирење“ (тако је у закону) остало безуспешно пред сеоским кметом или да тужени није хтео да дође пред кмета, онда капетански судови неће примити тужбу тужитељеву, (чл. 2.). У чл. 3. се нормира, да се рок за позив туженог пред сеоским кметом одређује на три дана, но није јасно, да ли се то тако разумети има, да тужени има доћи пред сеоског кмета за три дана или тако, да се на рочиште има тужени позвати три дана напред. Ако се странке поравнају, тада се састави писмена нагодба, која постаје одмах извршна (чл. 4.). У чл. 6. је реч о оном, што пре поменусмо, а то је, да капетански судови могу судити и у парницама преко 100 К до 200 К, ако се парничари сагласе и суду о том писмену исправу поднесу. Такву сродну установу има и багателни поступак у Тројединици и у Аустрији, само је свота већа, али је црногорски закон јаснији у том. Но ту писмену исправу има да потпише, због чега о том по црногорском закону не може бити препора, док је о том препорно питање у Тројединици (в. пишчев чланак у правничном листу „Месечнику“, у св. 4. од год. 1902. на стр. 286.), па и у Аустрији. Чл. 6. каже: „Капетански суд може судити и спорове до 200 круна, само ако се парничари сагласе и суду писмено изреку такву жељу“. Ту се очевидно указује, да ту писмену исправу морају обе странке потписати, јер се парничари морају да сагласе и да „суду писмено изреку такву жељу“, дакле оба парничара морају своју вољу писмено, да изреку, да изјаве, да хоће, да им се препор и преко 100—200 круна пресуди пред капетанским судом, а та установа не само да је одређена, већ је и оправдана, јер таква погодба као изузетна погодба треба да има важности само онда, ако је писмено састављена, јер има тада јамства, да је добро промишљена, а и допринесен је потпун доказ о споразумној вољи парничара.

По чланку 7. овог закона о свима другим препорима, који не спадају пред капетански суд (чл. 5.), као и о споровима о наследству решавају областни судови као првостепени судови.

Има свега један апелациони суд, јер против осуда капетанских судова може се апелирати само на обласни суд, а против осуда обласних судова на Велики Суд. У чл. 9. стоји, да обласни суд може пресуду капетанског суда или потврдити или уништити, па другу осуду изрећи. То последње значи преиначити осуду, па како се види, црногорски закон не познаје и трећи случај решавања код више власти, а то је уништавање осуде првог суда и враћање парнице првом суду на поновну расправу и суђење, како то бива н. пр. у Тројединици и Аустрији. Ми држимо, да је требало усвојити и то треће, јер тиме се ипак у врло много случајева поправља накнада, што је први пут пропуштено, премда смо противни томе, да се осуде првог суда олако и без потребе укидају и првом суду на поновно суђење враћају.

Рок против пресуде капетанског суда траје 8 дана, а против пресуде обласног суда 14 дана, дакле рокови већ и у другим законодавствима уобичајени, али рок се рачуна од саопштења пресуде (чл. 9. и 12. о. з.); то саопштење моћи ће бити усмено и писмено, но када усмено, а када писмено, то ће зависити од тога, какав ће се у Црној Гори увести поступак у свима предметима т. ј. да ли скроз усмен или не. Установе о месној и реалној надлежности згодне су, управо усвојена су у главном начела законодавна у другим државама о том питању. — Почиње се са надлежношћу домицила, сталног пребавалишта (forum domicilii), те се изриче старо начело, да мора бити пребивалиште и место обитавања стално т. ј. дотични мора слати acuinus sedem fixam habendi, па онда се може установити надлежност суда домицилског. Чл. 16. о надлежности супруге и деце малолетне према надлежности супруга и оца одговара у томе утврђеним начинима. Чл. 17., по којем је за слугу надлежан онај суд, који је надлежан и за господара (домаћина куће), излишан је, јер и слуга у смислу закона о судској надлежности има пребавалиште стално, где служи, за време своје службе. Чл. 18., који говори о надлежности општине и јуристичне особе, уместан је! Чл. 19.)о надлежности суда, где је сметање учињено т. ј. где сметана ствар лежи), 2. (о надлежности ради ствари у најам даних), 21. (о надлежности ради потраживања стварног права, 22. (о елективној — изборној — надлежности), 23. (о уговореној надлежности forum contractus) и 25. (о већ учињеном избору суда) су разложни и на свом месту, те одговарају општим правним начелима, који владају о тој ствари.

Чл. 24. није доста разговетан, јер исти одређује. да у „споровима о управљању туђег или заједничког имања може бити надлежан онај суд, у чијем се подручју тим имањем управља“, па се не зна тачно, да ли је једино тај суд надлежан или може бити надлежан и онај, где лежи имање, па по нашем мишљењу и овде (по овом чланку) би била оправдана елективна (по избору) надлежност. Али онда изгледа, да овај чланак долази у сукоб са начелом изреченим у чл. 18. где се одређује; да је само онај суд надлежан за општину, у чијем се подручју налази општински кмет, а за друштво и друге јуристичне особе онај суд, у чијем се подручју налази управа јуристичке особе.

По чл. 26. могу парничари нарочитом писменом погодбом, која се суду има предати, одредити, да им парницу реши суд, који иначе није надлежан у тој ствари по законском наређењу. Изузетак је само, да се не може изабрати место капетанског суда обласни суд и обратно, а ми додајемо, да странке не могу ии инстанције мењати, како они желе т. ј. од друге инстанције не могу направити прву инстанцију, ни обратно. Како треба та писмена погодба да изгледа, у томе није овај чланак онако одређен, као чл. 5. свог закона, о којем смо говорили. па упућујемо на наше речи онде казане о писменој иогодби. У чл. 27. говори се о „пређашњој погодби.“ (Präclusion der Incompetenzeinrede), кад се тужепи на првом рочишту није противио надлежности дотичног суда. Тај чланак је иначе основан, но непотпун је, јер треба да има исту онаку установу, како гласи ст. 2. чл. 26., а то је, да се прећутном погодбом не може створити надлежност капетанског суда на место обласног суда и обратно, а то је у толико пре ваљало нарочито узаконити, што чл. 28., који одмах за тим иде, наређује, да „суд има сам пазити на своју надлежност, па чим се увери, да какав спор не спада у његову надлежност, има одма изрећи, да није надлежан.“

Између чл. 27. с једне и чл. 28, у савезу са 26. постоји законска противречност, антиномија, коју би ваљало што пре уклонити. И шта ће бити, ако суд увиди, да се ради о управној ствари? Зар ће и ту прећутна погодба створити надлежност судбену?!

О спору (колизији) око надлежности више судова решава Велики Суд. (чл. 29.) По другој ставци истога чланка има права, док не стигне решење Великог Суда, суд, који је извиђао парницу, да настави свој рад. По нашем мишљењу такав суд би могао само најпотребније, провизорне кораке предузети, а никако претресање парнице наставити, па још и довршити, јер ако се изрече, да је тај суд ненадлежан, онда је сав рад првог суда узалудан био, и онда може бити позитивне и негативне колизије.

Упада нам у очи, да није установљен т. св. forum commissi delicti, а то је надлежност суду, у чијем подручју је неком начињена штета кривицом друге особе н. пр. код пољске оштете и т. д. Нема ни форума у случају реторзије, а то је, да странац у Црној Гори може бити код оних судова тужен код којих Црногорац може осуђен бити у страним државама, јер Црна Гора треба, да поради, да и њене осуде буду извршне и у страним државама, као и обратно, што до сада није било.

Чл. 30. говори о реквизицији судова, по којем један суд мора замолити други суд, да овај изведе неке судске послове у свом подручју, ако је тако изведење потребно, јер први суд не сме долазити у туђе подручје. И то је опште признато законско начело.

Најпосле ћемо, да истакнемо још једну разлику између закона овог и другог законодавства. По овом закону могу се и посебне надлежности изменути писменом погодбом, па на њихово место поставити општу надлежност, (чл. 26.) што под других закона не може бити, н. пр. посебна реална надлежност суда ради сметања поседа не може се писменом погодбом изменити.

Готови смо и са овим законом, па нас ево и код 6. и последњег закона.

Кукавица.

В. М. Гаршинъ.

(Наставак.) (2)

Нешто неочекивано се догодило.

Дошао ја да заменем Марију Петровну. Она ме срете на вратима бледа са непроспаване ноћи и уплакана.

— Шта је, Марија Петровна, шта вам је?

— Лакше, лакше, молим вас, шапташе она. — Знате, све је готово, свршено.

— Шта је готово? умро је?

— Није, још није... само нема наде. Оба доктора... ми смо и другог звали...

И сузе је облише.

— Видећете... Хајдемо к њему.

— Прво убришите сузе и попијте чашу воде, да га не бисте сасвим растројили.

— Све једно... Зарон не зна то? Још синоћ је знао, кад је искао огледало; та и сам би скорим био доктор.

Тешки задах осећао се у соби, где је болесник лежао. Његова постеља беше измакнута на сред собе. Дуге ноге, велико тело, руке спуштене низ тело, све се видело под покривачем. Очи затворене, дисање споро и тешко. Учинило ми се, да се стање променило и окренуло јако на горе за ту једну ноћ. Лице му црно као земља, влажно и лепљиво.

— Шта је с њим, тихо, шапатом запитах ја.

— Нека он сам... Останите с њиме; ја не могу.

И изиђе, покривши лице рукама и тресући се од јецања. Сео сам крај постеље и чекао да се Кузман пробуди. У соби мртва тишина; само је џепни сахат, на столу крај постеље, певао своју тиху песмицу, а чуло се и тешко и ретко дисање болесниково. Гледао сам лице му и нисам га познао; не зато, што су му се црте лица јако промениле — не; видео сам га сада у сасвим новој светлости. Одавно сам му био пријатељ и познаник (ма да није било то пријатељство присно), али никад га нисам разумевао, као сада. Сетио сам се његова живота, несрећа и радости, као и својих рођених. Његова љубав према Марији Петровној беше ми више смешна, али сад сам разумео, какве је муке морао осећати овај човек. Зар је он, заиста у опасности! помислио сам. Не може то бити; та не може човек умрети од зуба. Марија Петровна плаче за њим; но он ће оздравити, и све ће бити добро.

Отворио је очи и видео ме. Не мењајући израз лица, рече полако, застајкујући после сваке речи.

— Здраво... Ето видиш, какав сам... Ту је крај. Дошао је тако изненада... просто...

— Тако ти бога, Кузмане, шта је с тобом? Можда и није тако опасно.

— Није опасно? Не, брате, врло је опасно. Не варам се. На, види!

И полако скиде покривач, рашири кошуљу, и на мене удари несносна воња. Почињући од врата, на десној страни, као длан, груди Кузмине беху црне, као сомот, превучен црнкастом бојом. То беше гангрена

*

Већ је четир дана, како се не мичем од постеље болесникове, или са Марijом Петровном, или са њеним братом. Живот, чини ми се, једва тиња у њему, а неће да остави јако његово тело. Одсекли су му парче црног, мртвог меса и бацили као крпу какву, а доктор нам је наложио да свака два сахата перемо ту велику рану, што је остала после операције.

И свака два сахата, ми у двоје или у троје, приступамо постељи Кузминој, дижемо његово велико тело, скидамо превезе са ране и поливамо је кроз цев од каучука водом и карболном киселином.

Кузман се насмеши каткад, „јер га, тумачи нам он, голица“. Њему је годило, што га сви дворе, као детенце какво, а кад Марија Петровна узме у руке цев од каучука и почне поливати га, онда је потпуно задовољан, и говори, да нико не зна тако вешто то урадити, као она, без обзира на то, што цев често дрхће у њеним рукама од узбуђења и што сва постеља буде мокра.

Како су се променили њихови односаји! Марија Петровна, која беше за Кузмана нешто недостижно, на што је са страхом поглёдао, а која није ни пажње скоро на њега обраћала, сада чешће истија плаче крај постеље његове кад он спава, и дворі га најнежније; а он мирно прима њено дворење, као дужност, и говори с њоме као отац са маленом кћерком.

Понекад му је веома тешко. Рана гори, грозница га тресе... Тада ми долазе на ум чудне мисли. Кузман ми је као јединица, као један од оних, што чине хиљаде у рачунима. Његовим болом и мукама мерим зло које доноси војна. Колико је муке и невоље овде, у једној соби, на једној постељи, у једном телу — и све је то тек једна кап у мору јада и невоља оне огромне масе људи, коју шиљу напред и терају натраг, и коју рачунају према мртвим, а и још живим, искрвављеним телесима по бојном пољу.

Измучен сам сасвим неспавањем и тешким мислима. Морам замолити Лавова или Марију Петровну да ме замени, а ја да прилегнем сахат два.

(Наставиће се.)

94 катастрална ланца

врло добре комасиране оранице, на којој земљи постоји хипотекарни дуг од 40.000 круна, продаје се из слободне руке. — Распитати код

Новака Лазукића-Ује у Тителу.

80 1—3

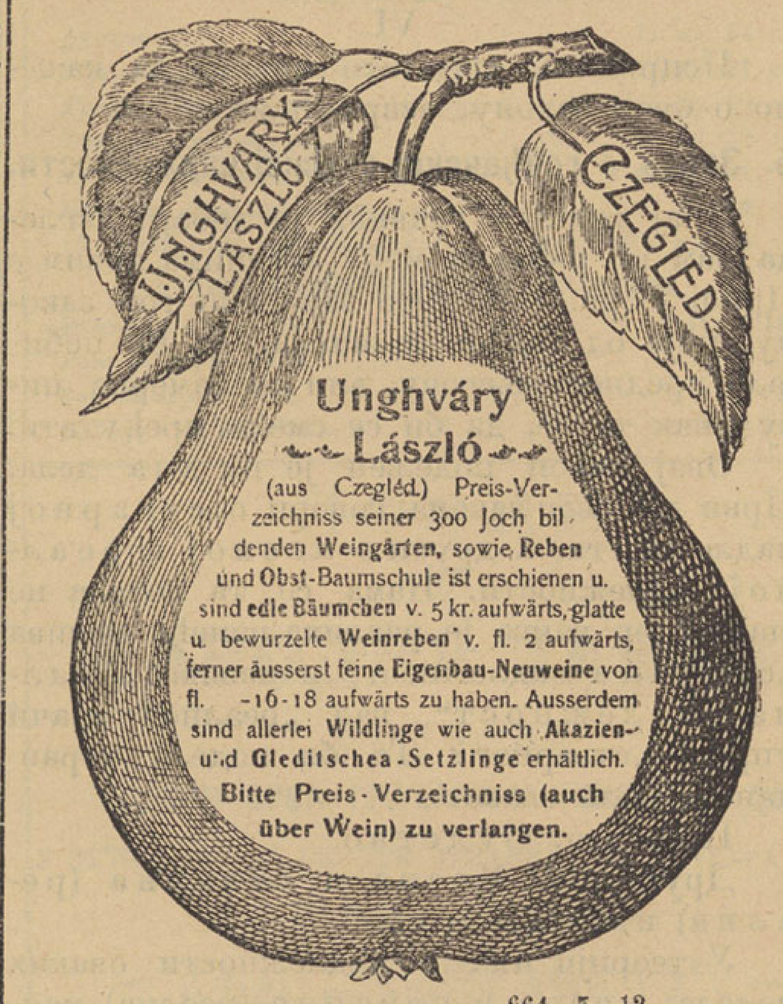

664 7—12

ПОЗИВ.

Прва српска задруга за међусобно помагање и штедњу у Силбашу држаће у недељу 22. фебруара 1903. г. у 2 сата после подне у дворани женске школе своју

РЕДОВНУ
XXI. ГОДИШЊУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

на коју се гг. деоничари учтиво позивају.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Извештај управе и надзорног одбора о раду прве српске задруге за међусобно помагање и штедњу у Силбашу за годину 1902.
2. Извештај надзорног одбора и предлог за давање опроснице управи на рачун од године 1902.
3. Предлог управе о подели чисте добити.
4. Избор управитеља и подуправитеља и 10 чланова у управни одбор и три члана у надзорни одбор.
5. Избор три скупштинара за оверовљење скупштинског записника.
6. Евентуални предлози.

У Силбашу 5. фебруара 1903.

Лазар Михајлов
управитељ.

БИЛАНЦИЈА
ПРВЕ СРПСКЕ ЗАДРУГЕ ЗА МЕЂУБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ У СИЛБАШУ
за 1902. годину.

ИМОВИНА.	круна	пот.	ДУГОВИ.	круна	пот.
У готовини 31. дец. 1902. — —	7965	30	Деонички капитал XIII. кола —	16391	50
У обвезницама — — — —	93863	—	Деонички капитал XIV. кола —	6802	06
У предујмовима — — — —	9141	—	Деонички капитал XV. кола —	7313	74
У вредности намештаја — —	60	72	Деонички капитал XVI. кола —	2870	40
			Улога уложени на књижице —	40919	39
			Реесконт — — — — —	32400	—
			Резервног фонда — — —	1127	45
			Збрисана деоничарска главница	580	18
			Управи тантијема — — —	240	—
			Чиста добит за деобу — —	2385	30
	111030	02		111030	02

ПРЕГЛЕД ГУБИТКА и ДОБИТКА.

ПРИХОД.	круна	пот.	ДОБИТАК.	круна	пот.
Конта станарина — — —	170	—	Конта камате — — — —	5995	98
„ државног пореза — —	401	11	„ писарске пристојбе — —	2398	94
„ општинског трошка —	168	05	„ затезне камате — —	1900	19
„ разних трошкова — —	771	32	„ глобе — — — — —	72	26
„ чиновничке плате — —	730	—	„ опомена — — — —	147	80
„ исплаћ. камате на улог	379	40	„ уписнине — — — —	81	20
„ капиталисане камете на улог — — — —	1309	58			
„ реесконт камате — —	3627	38			
„ порезном звању пристојбе	140	38			
„ резервног фонда — —	273	85			
„ управи тантијема — —	240	—			
Чиста добит за деобу 1902. год.	2385	30			
	10596	37		10596	37

У СИЛБАШУ, 31. децембра 1902. год.

Лазар Михајлов управитељ. **Тима Арсенин** књиговођа. **Живан Лешков** благајник.

82 1—1

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Младен Нинков с. р. Лазар Цејак с. р. Глиша Пајић с. р.

ПОСТОЈИ ОД 1865. ГОД.

ЈОВАН ШОМАНА СИНОВИ

КАМЕНОРЕЗЦИ

У НОВОМ САДУ

на крају дунавске улице бр. 8. преко од шеталишта.

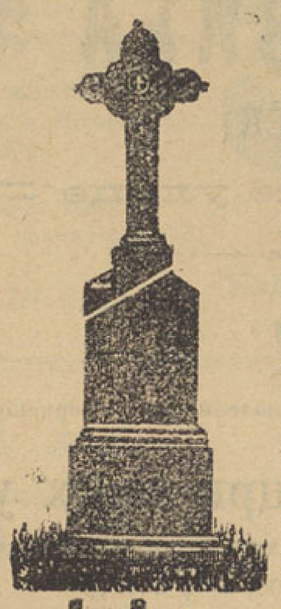

■ ЈЕДИНО ЗАСТУПСТВО ■

Беочинских фабрика цемента „UNION“

у Беочину.

Препоручујем своје велико стовариште **Роман и Портланд-Цемента** (које) као и цемент и мозајк-илоча по најјефтинијим ценама.

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ

НАДГРОБНИХ СПОМЕНИКА.

Израђујем споменике од црвеног и сивог мрамора, сијенита, порфира, гранита, ламбрадора, као и од пешчаног камена у својој сопственој кући, те по томе их могу врло јефтино продавати.

Натписе у свима језицима

најтачније и најсолидније израђујем.

За праву позлату дајем гаранцију.

Сву каменорезачку радњу за цркве и друга зидања најтачније извршујем и по жељи достављам на њихово место опредељења. 202 69—100

■ Купујем ■

сваку количину

ПАСУЉА БЕЛА

НОВА и СТАРА,

меда, мувара и воска.

КОСТА КОСТИЋ,

68 3-6 Бела Црква (Fehértemplom)

СТЕЧАЈ

ради попуњења

бирташког места ●●● ●●● и музичке канеле

на овд. купатилу „Русанди“ за ову годину.

Рок пријавама, од данас за месец дана.

Ближа условија сваки може код подписане купал. управе дознати.

У Меленцима, 20. јануара (2. фебр.) 1903.

94 2—2 Купалишна управа.

ПАРНА МЛИНА

тражи се за једно веће банатско место, жељезничка станица пет или 6 особа (Conzorcium) да подигну парну млину, у месту је нема, свака особа треба да има готови 5000 круна. Млинар (Obermühler) и машиниста примају се такођер у друштво с горњим капиталом. Где? Треба се обратити на администрацију »Заставе« уз прикључење пошт. марке од 20 потура.

79 2—2

Потребујем за моју

помодно-мануфактурну радњу

два старија и два млађа помоћника, који су вешти и добри продавци. Ступити могу одма или за 14 дана. Понуде треба упутити на

Николу Стојановића

71 2—2 у Белој Цркви.

100—300 форинти МЕСЕЧНО

могу особе сваког сталежа у свима местима сигурно и поштено без капитала и штете заслуживати са продајом законом дозвољених државних папира и ловова.

Понуде слати на

Ludwig Österreicher

809 9—10 VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

ДО ДВЕ СТОТИНЕ КУЋА

имам на продају са ценом од 2000—300.000 динара и то све у Београду. Сем овога имам на продају и неколика сеоска имања у околини Београда и Смедерева нарочито за паоре, а све са дугом Управи фондова. — За сва извешћа јавити се у моју:

Посредно-трговачку и повереничку радњу

САВЕ С. АДАМОВИЋА

73 2—10 „Бошњака“ Београд

под бројем 106. Врачарска „Босна“.

ШИХТОВ-САПУН

„ЈЕЛЕН“. са знаком „КЉУЧ“.

Најбољи, најиздашнији и по томе најјефтинији сапун. Слободан од сваких шкодљивих мешавина.

Добија се свуда.

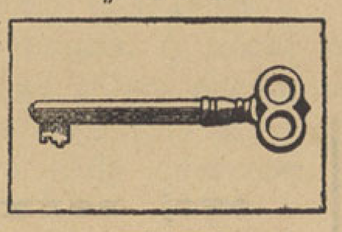

При куповању треба нарочито пазити, да сваки комад сапуна носи име „ШИХТ“ и једну од горњих заштитних знакова. 27 2—25

ДОБРО СТАРО КУЋЕВНО СРЕДСТВО

које би требало да буде у свакој породици јесте свуда познат и опробани

ЕРНСТА ХЕСА „EUCALYPTUS“

гарантиран чист, већ од 12 година управо из Аустрије поручиван природни производ.

У Немачкој и Аустро-Угарској законом заштићено. Јефтина цена од 1 кр. 50 пот. За оригиналну флашу која је ради употребе издашна омогућава свакоме набавку тог средства за повраћај здравља и сачувања од болести.

ПРЕКО 1500

захвалница и признања

добио сам без захтева од оздрављених лица, који су патили од

севотина, крсто-грудо-вратобоље, подагре, недовољног дисања, кијавице, главобоље, бола унутарњих нежних органа, старе ране, болести коже итд.

Не треба пропустити, а да се не поручи врло важна књига у којој су тачно описани Еукалиптус-препарати и како се исти имају употребљавати при описаним болестима. Сваком болеснику достављам на захтев ову књигу бесплатно, у којој сам дао отштампати количину сведочаба оздрављених лица.

Треба тачно пазити ↓↓↓↓↓↓ ↓↓↓↓↓↓ на заштитну марку

Клигентал у Саксонској.

ERNST HESS

Eucalyptis-Importeur.

Може се добити: Јегри у Чешкој: Adler-Apotheke; у Пилзању апотека код „белог једнорога“, Будвајсу код „Engel-Apotheke“, Бечу код „Krebs-Apotheke“ I. hoher Markt, Грацу код апотеке црног медведа, Марбург на Драви „Mohren-Apotheke“, Вилаху у Корушкој „Kreisapotheke“. Клагенфурту Engel-Apotheke“, Љубљани „Engel-Apotheke“. Трсту „Farmacia-Biasoletto, Ponterosso“, Брину у Моравској „Goldene Adler-Apotheke“, Велсу, Горња Аустрија „Apotheke schwarzen Adler“; у Комотави (Чешка) Adler-Apotheke.

59 2—26

ЈЕДИНИ ПРАВИ ЕНГЛЕСКИ

БАЛЗАМ A. THIERRY-A АПАТЕКАРА

ПРЕГЛЕДАНО И ПРЕПОРУЧЕНО ОД ЗДРАВСТВЕНИХ ВЛАСТИ.

Паковање флаша под заштитом тргов. закона.

Овај балзам може се употребити споља и изнутра. Он: 1.) Недостижив лек против свих плућних и грудних болести, ублажује катар и умањује лучење слузи, отклања кашаљ, који иде с боловима и лечи најзастарелије болести. 2.) Од ванредногa је утецаја против запаљења грла, промуклости, против осталих болести у грлу. 3.) Коренито уклања грознице. 4.) Ванредно лечи болести у стомаку и цревима и кидање у телу. 5.) Нежно поправља столицу и чисти крв, чисти бубреге, ослобађа од меланхолије и хипохондрије, поправља апетит и варење. 6.) При спољној употреби је од ванредног утецаја на ране, на нове и старе ожиљке, израстке на телу, на опечене у смрзнуте удове, на огреботине, аушлоге итд. отклања главобољу, зујање, севање, реуму, зујање у ушима итд. Пазите увек на овде прикључену заштитну марку са зеленом дувном. Од фалзификата се може најлакше сачувати на тај начин, ако се од мене директно наручи. У патент-картонима разашиљем за Аустро-Угарску на сваку стотину франкирано 12 малих или 5 двоструких флаша за 4 круне. За Босну и Херцеговину 4 круне 60 потура. Мање се не разашиље. Разашиље се само уз претходну пошиљку новца или уз пошиљку капаре.

Зашто патите? када ћете против сваке и сваковрсне ране наћи сигурна лека, те скоро увек избећи тешко и опасно оперирање и ампутирање употребом

CENTIFOLIA-МАШЋУ

једино право од апатекара **A. Thierry-a.**

Ванредно је лековито при лечењу рана, а недостиживо при ублаживању болова. — Права Centifolium-маст може се употребити: код рђавих грудних болести породиља, против тврдоће груди у дојиља, против немања млека, против ротлауфа, бруха, отвореких костију, против ишчашивања главкова и код рана од убода и удара, при уклањању страних материја као песка, стакла, трња, кугала из тела, код свакојаких отока, израштаја и чирова, код карбункула и рака, најпосле против гљиста, против подбијености ногу од хода, против рана од опека и мраза против рана од дугог лежања, код деце и болесника, отока у грлу, усирене крви, зујање у ушима итд. — Разашиљање искључиво уз претходну пошиљку новца. Две теглице заједно с паковањем и поштарином 3 К и 60 пот. На расположењу стоје многе оригиналне сведоџбе. Молим сваког да се чува фалзификата, јер немају никакког утецаја те нека пази, да ли је на теглици горња заштитна марка, и да ли је ужежена моја адреса: **Schutzengel-Apotheke des Thierry (Adolf) LIMITED in Pregrada.**

Ова два лека, која су у лековитости ненадмашива нису изложена кварењу, на против што су старија тим су лековитија и од већег утецаја, не шкоди им ни мраз ни жега, могу се дакле употребити у свако доба године. Помажу и лече скоро у сваком случају са успехом, бар док не стигне лечник, али наравно не смеју се употребљавати фалзификати ни други слични помоћни лекови, који немају никакве вредности ни утецаја и за које се узалуд избацује новац, него треба употребљавати ове јавне опробане, јефтине и поуздане, а поред тога сасвим невине лекове светскога гласа, који треба да стоји у свакој породици у приправности за сваку могућност. Где се не могу добити праве са свим горе назначеним знацима о ваљаности, онда треба директно наручити и адресирати:

An Apotheker Thierry (Adolf) LIMITED Schutzengel-Apotheke

in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Главно стовариште у Будимпешти код апотекара **J. v. Török**, у Загребу код апотекара **S. Mittelbach**, и у Бечу код апотекара **C. Brady**.

772 11—20

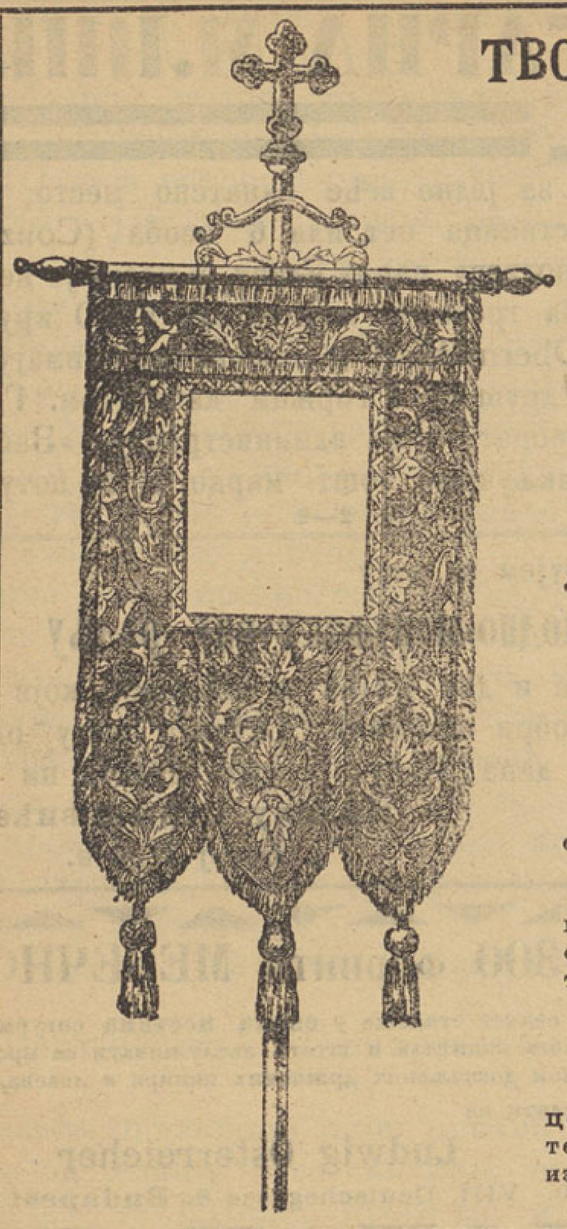

ТВОРНИЦА СВИХ СРПСКО-ПРАВОСЛАВНИХ ЦРКВЕНИХ УТВАРИ

МИЛАНА ИВКОВИЋА

У НОВОМ САДУ (UJVIDÉK)

Ћошак главне и дунавске улице.

На знање!

Част ми је сл. српско-правосл. црквн. општинама, преч. г.г. свештеницима о српској публици учтиво на знање дати, да сам своју.

творницу српско-православних црквених утвари

златно проширио, то примера ради наводим овде поједине артиклове и цене, као

Одежде светле од круна 40, 50, 60, 70, 80, 100, 150, 200, 300, 400, 500, и т. д. —
Одежде црне од круна 40, 50, 60, 80, 100 и 200. —
Барјака (литија) од круна 40, 50, 60, 70, 80, 100, 150, 200, 300, 400, 500, 600. итд.
Црквених барјака од кадиве (свиленог сомота без везних слова од К 200, 300, 400, извезених са златним словима од К 500, 600, 700, 800, до К 1500 и
Полилеје (Лустера) од К 40, 60, 80, 100, 150, 200, 300, 400, 600 итд.
Свећњака за часну трапезу од кина сребра или од жутог метала, ком. од 10, 15, 20, 30, 40, — **Свећњака** од кованог гвожђа пред олтар, висине 150 цм. у дивот изради, ком. од К 60, 70, 80, 100. — **Црквених кадионица** од 20 до 60 К од кина сребра. — **Црквених кандила** од 12 до 60 К од кина сребра. **Светих православних икона** по строго православном типу све масном бојом и руком израђене од 12, 16, 24. К.

Осим горе наведених а **све друге црквене утвари израђујем.**

Даље г.г. свештеницима **шешира, камилавки, ћелепуша и појасева.**

На захтевање п. н. шуштерија шаљем **нацрте, мустре, прорачуне ценовнике бесплатно, франко.**

Главна ми је задаћа била, **да** као — Србин — **усредсређеним радом, савесном и поштеном израдом, а уз цене саразмерно најјефтиније** себи и творници својој извојујем највеће поверење и наклоност од српскога народа, а да сам тежњу ову моју за кратко време свога опстанка и постигао, сведоче многе поручбине из најдаљих крајева где Срби живе, као из **Далмације, Босне и Херцеговине, Старе Србије, Црне Горе** и чак из **Америке.**

Пошто идем за тим, да Србима дадем прилике, како би од правих српско-православних црквених утвари и до лепих и уметничких, по типу православном израђених св. икона доћи могли, то се, — као Србин — надам — **да је ближи брат брату и свој своме**, с тога молим како моје старе, тако исто и нове муштерије, да ме скојим поручбинама обилато потпомогну а ја ћу се потрудити, да то поверење поклоњено ми, верно и тачно и у будуће одржим.

39 3 —

Само укусно и зајамчено потпуно суво покућство.

Творница покућства и радионица за декорирање

БОЖИЋ И МЕЦИНГ

горњем граду, Капуцинска улица бр. 4. **У ОСЕКУ** и Куен-Хедерваријев трг број 6.

Подружнице у Винковцима и у Вировитици.

препоручују **уз још јефтиније цене него до сад**

свој велики избор најефтинијег до најфинијег покућства сваке врсте.

Само укусно и зајамчено потпуно суво покућство.

Уз још јефтиније цене него до сад.

Извадак из главног ценика:

1 Шифонер, орман по старонемачком слогу, са 2 врата, ораховина . . . . . од К **48** на горе
1 кревет, по старонемачком слогу од ораховине . . . . од К **40** на горе
1 ноћни орманчић, по старонемачком слогу, са мраморном плочом . . . . . од К **20** на горе
1 потпуно уређена спаваћа соба по старонемачком слогу састојећа се из 2 шифонера, 2 кревета, 2 ноћна орманчића, 1 умиваоник са казалом, све од ораховине, са тамно-мраморном плочом . . . . . од К **208** на горе
1 потпуно уређена спаваћа соба у ренаисанце слогу, са богатим резбариама . . . . . од К **810** на горе
1 потпуно уређена спаваћа соба, у француском барок-или у „Сецесион"-слогу . . . . . К **550** на горе
1 појница (Credenz) од ораховине, са мраморном плочом . . . К **8** на горе
1 појница (Credenz) у старонемачком слогу 150 цм. велика веома богато урезана са настављеним орманчићем и тамномраморном плочом . . . . од К **110** на горе
1 благоваоница у Ренаисанце-слогу, од ораховине, урезбана, у првој каквоћи, састојећа се из 1 вел. појнице (Credenz) са мраморном плочом, 1 ормана са великим казалом и мраморном плочом, 1 стола на пера, 6 кожнат. столица, 1 урес. лежјака (диван), превучен са најфинијом Дагхестану и уређен баршуном К **400** на горе
1 благоваоница, потпуно уређена као и горња, у енглеском или француз. барок-слогу . . од К **700** на горе
1 благоваоница у најфинијем барок-слогу са орманчићем на ступовима, од ам. ораховине од К **1000** на горе
1 лежјак (диван), по старонемачком слогу покривен са најфинијим сагом . . . . . од К **100** на горе
1 уресни лежај (диван) превучен најфинијем Дагхестану, превучен паршуном . . . . од К **150** на горе
1 гарнитура намјештаја за дворане, у модерној фазони, из 1 лежјака (канапе), 4 наслоњача (фаутеуилс) и 2 столца од К **180** на горе

Политирано покућство јефтиније него другдје. Велико складиште слика, огледала, сагова, завеса и дечјих колица.

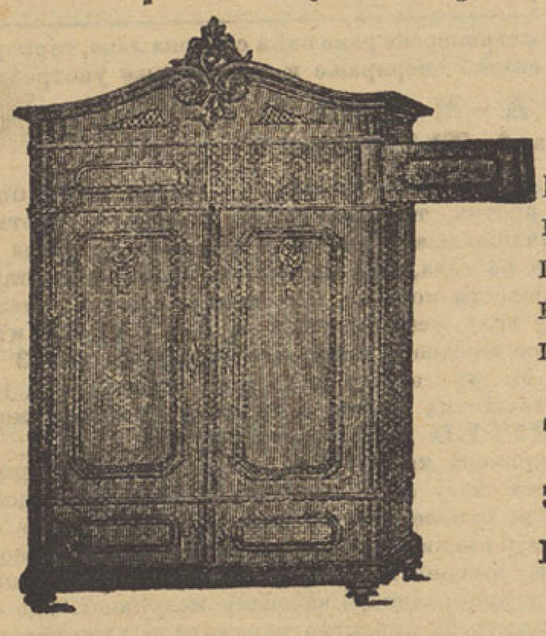

Патентирана новост.

Свака спаваћа соба **може се искључиво само код нас набавити** са патентираним орманима и то место ладице доле на орману **горе двоја врата.** Иста новост је врло пробитачна, премда је горњи део ормана 35 центиметара висок, те се могу веће ствари унутра држати као н. пр. мушки и женски шешири и т. д.

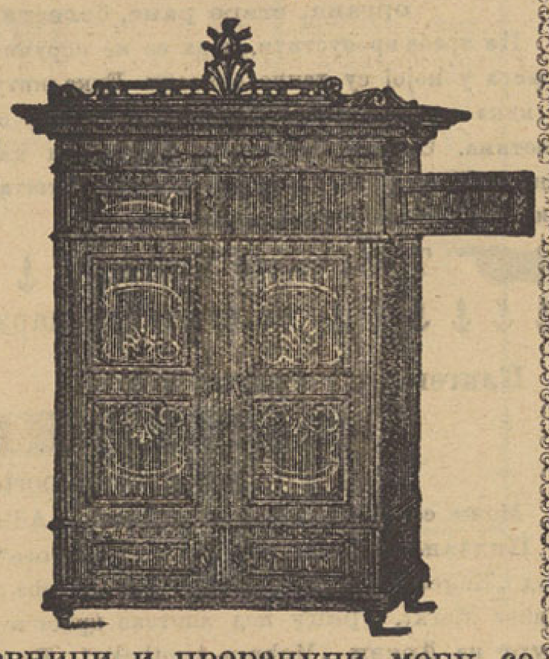

Творница покућства, тапетарска радионица, те радионица за декорације, произваћа најфиније покућство у свим слоговима и по предложеним цртежима, у Шамчевој улици бр. 16.

Примају се за тапетирање цели станови, те се радње јефтино обављају. — Ценовници и прорачуни могу се бесплатно добити са плаћеном поштарином. — У случају већих потреба шаљемо нашега путника са потпуном збирком узорака и огледака, у јасно приказујућим сликама.

828 11—12